

Bezpiecznie przez życie

– czyli jak uczyć dzieci unikania zagrożeń

część I

Placówki przedszkolne są miejscem, gdzie dzieci mają zagwarantowaną opiekę, a co za tym idzie, są bezpieczne. Ale to nie wszystko. W przedszkolu maluchy dowiadują się także, w jaki sposób unikać czyhających na nie niebezpieczeństw i jak zachowywać się w sytuacji zagrożenia. W oparciu o książkę Reginy Dąbrowskiej „**Bezpiecznie przez życie – czyli jak uczyć dzieci unikania zagrożeń**” powstał rozkład treści i środków, które ułatwią realizację tematów związanych z szeroko pojętym bezpieczeństwem.

Uwagi dla korzystających z rozkładu:

- zaproponowana tematyka nie jest przewidziana do kolejnej realizacji, jej wybór zależy od indywidualnych potrzeb – w rozkładzie dokonano zblokowania do treści podstawy programowej;
- podany układ środków jest zestawieniem do tematu, a nie do wykorzystania wg istniejącej kolejności;
- liczbę zaproponowanych zajęć, datę realizacji należy dostosować do własnych potrzeb i możliwości dzieci;
- w przypadku dzieci starszych należy poszerzyć środki o czytanie i pisanie;
- środki poszerzające temat potraktowano marginalnie, jako że pierwszoplanową rolę w rozkładzie odgrywają środki z książki.

■ Treści programowe wg nowej podstawy:

6/1 Dziecko wie, jak się zachować w sytuacji zagrożenia i gdzie można otrzymać pomoc, umie o nią poprosić.

■ Tematyka szczegółowa:

Przyjaciele małego człowieka.

■ Zakładane efekty:

Dziecko:

- pozna osoby przyjazne mu i zrozumie w szerszym znaczeniu pojęcie „przyjaciół”;
- nauczy się prosić o pomoc i dowie się, jak to może zrobić;
- zapamięta numer do służb pomocowych (112) i jego znaczenie;
- dowie się, jak ważne jest przestrzeganie umów i zasad społecznych;
- oceni wielokrotnie sytuację, wskaże na obrazku i wymieni osoby przyjazne i pomocne dziecku;
- przećwiczy na zabawce, jak poprosić o pomoc;
- zrozumie, dlaczego w sytuacji zagrożenia może złamać zasady dobrego zachowania.

■ Środki do realizacji tematu:

- Opowiadanie „Wypadek na chodniku...”, str. 42 – rozmowa wokół problemu „Kogo miał na myśli Jędrzek, mówiąc do mamy: *Wiesz, mamo, nawet nie wiedziałem, że dziecko w potrzebie ma tylu przyjaciół*”.
  - Praca z ilustracjami, str. 44 – tworzymy z nich łańcuch przyjaciół małego człowieka:
    - praca w grupach doboru celowego – wspólne wyodrębnienie obrazka tematycznego spośród innych, umieszczenie go w łańcuchu na tablicy;
    - poznanie numerów służb pomocowych, w tym numeru alarmowego wg norm unijnych – 112.
  - Ćwiczenia graficzne, str. 45 – w trakcie rozmowa o treści obrazków w kategorii: przyjaciel czy nie?
  - Sprawdź, co wiesz – mini test, str. 46.
- ### ■ Środki wspomagające temat:
- Telefony – wykonanie z kubków kartonowych jednorazowych i sznurka:
    - inicjowanie rozmów o pomoc pod poznane numery alarmowe;
    - poznanie zasady „Nie dzwoń dla żartów”.

- Spotkanie na spacerze ze strażnikiem miejskim lub dzielnicowym policji – rozmowa.
- Zabawa dydaktyczna w sferze ruchu „Przyjazny dotyk”, wg założeń metody W. Sherborne.
- Wiersz A. Mickiewicza „Przyjaciele”.
- Obrazek do zapamiętania (wykonany metodą collage’u) o treści: służby pomocowe i numery do nich; umieszczenie go na ścianie „Pamiętaj!”.

■ Treści programowe wg nowej podstawy:

6/2 Dziecko orientuje się w bezpiecznym poruszaniu się po drogach i korzystaniu ze środków transportu.

■ Tematyka szczegółowa:

Bezpiecznie na ulicach i drogach.

■ Zakładane efekty:

Dziecko:

- oceni postępowanie bohaterów opowiadania i określi, czy zabawa przez nich wymyślona jest bezpieczna, czy nie;
- przygotowuje obrazek do napisu, odczyta je;
- wymieni zasady obowiązujące ludzi w ruchu drogowym, poda je jako przestrożę;
- nauczy się piosenki porządkującej wiedzę z tematu „ruch drogowy” – zapamięta ją.

■ Środki do realizacji tematu:

- Opowiadanie „Wypadek na drodze podczas wyprawy po kasztany” – zrozumienie zasady: Jezdnia i pobocze nie są miejscem do zabawy.
- Ćwiczenie graficzne, str. 67.
- Zabawa dydaktyczno-słowna „Co im powiesz”, z wykorzystaniem obrazków, str. 66, i małego odcinka przedstawiającego drogę (ułożona): dzieci bawią się na określonym miejscu tak jak na podwórku – na umowny sygnał przerywają zabawę, słuchają nauczyciela, który staje przy drodze, pokazuje sytuację na obrazku i przekazuje informację, np.: *wbiegam na jezdnię, będę szybko w domu*. Zadaniem dzieci jest dać słowną przestrożę.
- Wojtek, nie spychaj mnie na jezdnię – coś ty, przecież ja się bawię z tobą; muszę przejść na drugą stronę, co mam zrobić? (pokaz przez chętne dzieci); *nie wiem, czy dobrze robię, idąc lewą stroną drogi* (wszyscy przechodzą lewą stroną ułożonej drogi, recytując rytmicznie pierwsze zdanie: *Na drodze poza miastem i na wsi wiedzieć trzeba, że do chodzenia jest strona lewa; poczekamy, bo pali się czerwone światło*).
- Sprawdź, co wiesz – mini test, str. 68.

■ Środki wspomagające temat:

- Piosenka tematyczna do nauki „Uliczne sygnały” (sł. M. Szybowska, muz. J. Lasowski).

- Opowiadanie H. Łochockiej pt. „Jak wróbelek Elemelek leśną dróżką szedł w niedzielę”.

- Zagadki werbalne wierszowane, np.:

*Stoją przy ulicy i drodze
zawsze na jednej nodze,
jak się poruszać i jeździć drogą,
nauczyć mogą (znaki).*

*Ma troje oczu: zielone, żółte
i czerwone – pilnuje ludzi,
gdy chcą przejść na jezdni
drugą stronę (sygnalizator) itp.*

- Inszenizacja wiersza Wandy Chotomskiej „Pies z ulicy Bałamutów” za pomocą sylwet ruchomych (na stole): przypięcie sylwetki psa na ścianie „Pamiętaj!” jako symbolu znajomości zasad ruchu pieszego.

■ Treści programowe wg nowej podstawy:

6/3 Dziecko zna zagrożenia płynące ze świata ludzi, roślin oraz zwierząt i unika ich.

■ Tematyka szczegółowa:

Kto może zagrażać małemu człowiekowi?

■ Zakładane efekty:

Dziecko:

- pozna zagrożenia płynące ze świata ludzi;
- dowie się, jak powinno postępować w kontaktach z niektórymi ludźmi;
- przećwiczy sposoby zachowań wobec osób mu wrogich;
- nabędzie umiejętności oceny sytuacji w kontaktach z obcymi;
- zilustruje zasady postępowania w sytuacji zagrożenia.

■ Środki do realizacji tematu:

- Praca z obrazkami „Wrogowie małego człowieka”, str. 49:
  - słuchanie informacji nauczyciela o zagrożeniach na nich przedstawionych – rozmowy sytuacyjne;
  - poznanie zasad postępowania podczas spotkań z ludźmi, których zachowanie może skutkować wyrządzeniem krzywdy.
- Słuchanie opowiadania „Spotkanie kolegów Marka z chuliganami”, str. 47 – wykorzystanie do poznania kolejnej zasady zachowania się w przypadku przemocy ze strony grupy chuliganów.
- Ćwiczenie graficzne „Taśma filmowa”, str. 50:
  - dzieci w parach oglądają obrazki, słuchają czytanego przez nauczyciela komentarza nad nim i decydują, pod którym powinny napisać „nie”;
  - wspólne odczytanie po obrazkach treści oglądanego „filmu”.

R E K L A M A

książkę Reginy Dąbrowskiej

Bezpiecznie przez życie – czyli jak uczyć dzieci unikania zagrożeń

w cenie 16 zł kupisz w sklepie BlizejEdukacji.pl

tel. 12 262 50 34 www.blizejedukacji.pl

- Rysowane przestrogi według tekstu z ramki „Zapamiętaj”, str. 50:
  - dzieci otrzymują kartkę z narysowaną głową, od której odchodzą cztery dymki. Nauczyciel czyta z ramki zasady zachowania się, a dzieci obrazują je w dymkach jednym kolorem – po wykonaniu zabierają prace do domu, by przeczytać je rodzicom;
  - wybór jednej z prac na ściankę „Pamiętaj!” (dymki powinny być dość duże).

- Sprawdź, co wiesz – mini test, str. 51.

■ Środki wspomagające temat:

- Scenki sytuacyjne – nauczyciel z dzieckiem.
- Nauczyciel namawia dziecko:
  - by poszło z nieznanym na spacer;
  - by powiedziało, gdzie mieszka i czy rodzice są teraz w domu;
  - by wsiadło do auta z obcym itp.

■ Treści programowe wg nowej podstawy:

6/3 Dziecko zna zagrożenia płynące ze świata ludzi, roślin oraz zwierząt i unika ich.

■ Tematyka szczegółowa:

Komu otworzyć? – czyli nie ufaj obcemu!

■ Zakładane efekty:

Dziecko:

- pozna znaczenie terminu „podawać się za kogoś”;
- zapamięta zasady postępowania wobec obcych mu osób;
- dokona oceny postępowania innych wobec obcych;
- dowie się, komu może zaufać, a komu nie.

■ Środki do realizacji tematu:

- Słuchanie opowiadania „Spotkanie Antka z nieznanym”, str. 33 – poznanie terminu „podawać się za kogoś”.
- Historyjka obrazkowa, str. 34 – wspólne oglądanie powiększonych obrazków, rozmowy na ich temat, ocena postępowania chłopca klockami wg pomysłu M. Kielar-Turskiej (dzieci biorą po trzy klocki lego: czerwony, niebieski i biały, dokonują nimi oceny postępowania bohatera – jeśli uważają, że postąpił źle, kładą klocek niebieski, jeśli dobrze – czerwony, trochę dobrze, trochę źle – biały; wspólna rozmowa po dokonanej ocenie).
- Ćwiczenie graficzne, str. 36 – umieszczenie jednego z wykonanych ćwiczeń na ściance „Pamiętaj!”.
- Zabawa dydaktyczna w sferze ruchu „Zapamiętam”, z wykorzystaniem ilustracji, str. 35 – nauczyciel mówi dzieciom, że obejrzą obrazki i usłyszą informacje, jak się zachować w sytuacjach na nich przedstawionych, następnie będą się poruszać do muzyki, a kiedy ta umilknie, popatrzą na pokazany obrazek i jeżeli zdecydują, że czegoś nie wolno robić, to przykuną i opuszczą głowy, jeśli decyzja będzie inna, staną prosto.
- Sprawdź, co wiesz – mini test, str. 36.
- Środki wspomagające temat:
  - Odgrywanie scenek wokół problemu „Wpuścić czy nie...”;

- nauczyciel podejmuje rolę obcego i stojąc za umownymi drzwiami, stara się namówić dziecko, by wpuściło obcą osobę do domu;
- próby odgrywania między dziećmi scenek do wylosowanego problemu.

■ Treści programowe wg nowej podstawy:

6/3 Dziecko zna zagrożenia płynące ze świata ludzi, roślin oraz zwierząt i unika ich.

■ Tematyka szczegółowa:

Jaki jestem – moje ciało i jego intymne miejsca.

■ Zakładane efekty:

Dziecko:

- dowie się o miejscach intymnych swojego ciała, pozna ich nazwy prawidłowe i potoczne;
- pozna zasady postępowania w sytuacjach interesowania się jego ciałem przez inne osoby;
- zrozumie, że należy bronić się przed nieprzyjemnym dotykiem innych;
- nabędzie przekonania, że tajemnicę dotyczącą interesowania się jego ciałem może złamać;
- opowie ruchem sytuację, czynność lub pokaże stany uczuciowe człowieka;
- podejmie różnorodne formy działalności ruchowej mającej na celu doskonalenie sprawności ciała.

■ Środki do realizacji tematu:

- Praca z obrazkiem, str. 54:
  - rozmowa wokół problemu „Intymne części naszego ciała” (poprawne nazwy, nazwy potoczne, osłona, komu i w jakich okolicznościach można je pokazać);
  - dopisanie nazw potocznych używanych przez osoby bliskie dziecku, a przy tej okazji informacja o nazwach brzydkich obrażających człowieka.
- Opowiadanie do słuchania i rozmowy „Przeżycia Marty podczas nieprzyjemnej dla niej zabawy”, str. 52 – wykorzystanie do poznania zasady pierwszej i drugiej z wiadomości, str. 55.
- Zabawa tropiąca „Cztery informacje” wg wiadomości, str. 55 – dzieci tropią po umownych znakach w sali lub w całym budynku cztery informacje (treść 3, 4, 5 i 6 informacji) ukryte w kopertach z wykrzyknikiem – słuchają każdej z nich, rozmawiają o tym, dlaczego takie zachowanie jest ważne dla bezpieczeństwa.
- Sprawdź, co wiesz – mini test, str. 56.
- Środki wspomagające temat:
  - Zabawy w sferze ruchu: doskonalące ciało, oparte na założeniach metod: „Joga dla dzieci” i W. Sherborn.
  - Praca graficzna wg pomysłu M. Kielar-Turskiej „Jaki jestem – byłem i będę”: dzieci przynoszą aktualne zdjęcie, biorą przygotowany pasek papieru, kładą je na jego środku i rysują, jacy byli wcześniej i jacy będą – wykorzystanie do rozmów sytuacyjnych.
  - Teatr z mowy ciała – dzieci obrazują ruchem hasła lub wymyślają własne scenki: *jestem radosny, bo idę do kina; bardzo boli mnie brzuch; słucham bajki; śpię; biegam; jem lody.*

6/3 Treści programowe wg nowej podstawy:
Dziecko zna zagrożenia płynące ze świata ludzi, roślin oraz zwierząt i unika ich.

Tematyka szczegółowa:

Roślinne pułapki.

Zakładane efekty:

Dziecko:

- o zrozumie, dlaczego należy być ostrożnym wobec owocujących nieznanymi krzewów i drzew;
- o poznać niektóre owoce krzewów i drzew występujących w środowisku naturalnym, poszerzy słownictwo;
- o nauczy się rymowanki z morałem;
- o wypowie się, jak należy postępować z nieznanymi owocami, poda zasady bezpiecznej zabawy nimi.

Środki do realizacji tematu:

- o Słuchanie opowiadania „Zabawa z owocami krzewu śnieguliczki w przedszkolnym ogrodzie”, str. 69 – wykorzystanie do poznania popularnego krzewu i zasady „nie baw się tym, czego nie znasz”.
- o Praca z obrazkiem, str. 71 i 72 – oglądanie w małych zespołach ilustracji owoców szkodliwych dla zdrowia, swobodne rozmowy z komentarzem nauczyciela.
- o Ćwiczenie graficzne „Jesienny bukiet”, str. 73:
- wykorzystanie pracy do umieszczenia przy bukiecie znaków graficznych jako zasad postępowania po zabawie owocami, wg treści do zapamiętania, str. 72 (np. przekreślona czerwonym kolorem ręka dotykająca ust i wyraz „Nie”);
- umieszczenie wybranej pracy na ścianie „Pamiętaj!”.
- o Sprawdź, co wiesz – mini test, str. 73.

Środki wspomagające temat:

- o Tajemnicza niespodzianka – bukiet z gałązek owocujących drzew i krzewów:
- eksploracja zmysłami w celu rozpoznania;
- rozmowa wokół problemu „Czy można się bawić wszystkimi owocami z drzew i krzewów?”.
- o Spacer po najbliższej okolicy – obserwacja owocujących drzew i krzewów, w tym śnieguliczki.
- o Jesienne korale – wykonanie z owoców nieszkodliwych i ozdobienie nimi sali.
- o Rymowanka do nauki metodą mnemotechniki...

*Drzewa i krzewy owocują,
lecz trzeba wiedzieć, których
owoce są bezpieczne, a które trują.
Jeśli nie jesteś pewny tego,
zawsze pytaj dorosłego.
Kiedy ci się zdarzy zerwać je,
to nie próbuj, no bo z tego
nie wyniknie nic dobrego.
Umyj też dokładnie ręce,
i nie zrywaj nigdy więcej,
bo tobie się nie przydadają,
a zimą pożywienie ptakom
zapewniają.*

(R. Dąbrowska)

6/3 Treści programowe wg nowej podstawy:
Dziecko zna zagrożenia płynące ze świata ludzi, roślin oraz zwierząt i unika ich.

Tematyka szczegółowa:

Psy, pieski i my.

Zakładane efekty

Dziecko:

- o oceni, kiedy pies jest przyjacielem i pomocnikiem człowieka, a kiedy bywa niebezpieczny;
- o poda sposoby reakcji na groźnego psa;
- o wypowie się, przy pomocy obrazka, kiedy pies bywa groźny;
- o opowie o psie, jego sposobie odżywiania, zasadach opieki nad nim;
- o pokaże pozycję „na żółwika” jako jedną z możliwości obrony w sytuacji zagrożenia ze strony psa.

Środki do realizacji tematu:

- o Pies przyjacielem człowieka – rozmowa z wykorzystaniem ilustracji, str. 62.
- o Słuchanie opowiadania „Przygoda Justynki podczas zabawy z pieskiem”, str. 61 – podjęcie w rozmowie tematu bezpiecznej zabawy z psem.
- o Praca z obrazkami ilustrującymi sytuacje groźne dla dziecka w kontaktach z psem, str. 63:
- praca w grupach, dzieci losują ilustrację, oglądają i opowiadają treść, nauczyciel na oczach dzieci otacza obrazek czerwoną pętlą i dodaje komentarz;
- umieszczenie ilustracji na ścianie „Pamiętaj!”.
- o Ćwiczenie graficzne, str. 62 (opis w ramce „Zapamiętam”, str. 64).
- o Nauka przyjmowania pozycji obronnej „na żółwika” – przeciwiczenie na atapie wykonanego psa wydawania rozkazującym tonem komend „waruj” i „do budy”.
- o Sprawdź, co wiesz – mini test, str. 64.

Środki wspomagające temat:

- o Piesek Kasi z wizytą w przedszkolu (po sprawdzeniu, czy któreś z dzieci nie jest uczulone na sierść).
- o Praca plastyczno-techniczna „Mój pies” – odrysowanie na kartonie wybranego schematu, wycięcie, zagięcie go, ozdobienie.
- o Spotkanie z przewodnikiem psa tropiciela.
- o Wiersz L. J. Kerna „Wystawa”

*Raz w Sopocie przy sobocie
ludzi się zebrało krocie,
bo ściągnęła ich ciekawa
najwspanialszych psów wystawa... ■*

W następnym numerze:

kolejne przykłady zajęć dotyczących bezpieczeństwa przedszkolaka: jak obchodzić się z lekami i środkami czystości, skutki niebezpiecznych zabaw – m.in. z ogniem i wodą...